

В ЧОМУ Ж ПРИЧИНА ЦІЄЇ ФАКТИЧНОЇ ДЕНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА?

Галина Дутчак

УДК 781.6:398.87

У статті подається коментар до доповідних записок Бориса Олійника в Центральний Комітет Комуністичної партії України 1988 року. У цих записках мова йде про стан театрального мистецтва та драматургії.

Ключові слова: драматургія, театральне мистецтво.

The article supplies a commentary on the internal reports to the Central Committee of the Communist Party of Ukraine written by Borys Oliynyk in 1988. The subjects of those reports are the matters of dramatics and theatre.

Key words: dramaturgy, dramatic art.

Про деякі прочитані архівні документи, з яких зняли гриф секретності, я б навіть не хотіла ні писати, ні говорити. Стає страшно, а точніше тяжко на душі... Інколи я бачу тих людей, які «доповідали» в ЦК України, а зараз на старості років отримують нагороди від Української держави. А тоді, у 1970-х рр., вони писали «цілком таємно» на своїх колег по творчості. Останні ж після того нерідко мали скалічені долі, знищене життя, зруйновані сім'ї. Діти тих, «хто писав», зараз обіймають високі державні посади. Архіви добре оберігаються, але якщо не я, то інші науковці нагадають їхнім дітям, на чиїх кістках побудована їхня слава й багатство...

Я бачила підписані Борисом Олійником документи, де він з уболіванням писав про національні питання культури. Чоловік чесно жив і живе: його ніхто не міг примусити доносити на своїх колег, навіть комуністична партія. Не знаю, примушували чи ні. Мабуть, так. Він – чесний чоловік перед людьми та Богом, перед ним схиляю свою голову. І мені байдуже, чи Борис Олійник вірить своїй партії чи ні. Важливо те, що для нього було і є дорогим, це – своя культура та свій народ.

Передрукований нижче архівний документ, що стосується театрального мистецтва, коментувати не буду. Все і так зрозуміло. Чи готова сьогодні наша влада підготувати такий документ? Кажучи правду, немає у нас сильної національної влади. Немає голосу таких людей, які

жили в 1960-х р. – шістдесятників. На сьогодні немає п'єси, яка дала б можливість просто поміркувати з приводу того, що відбувається в нашій країні. Немає вистави, що вступила б у критичний діалог із владою. Ми опинилися в якомусь вакуумі. Якщо в західному світі є установлені культурні традиції, що якимось гальмують цей процес, то ми поки що лише втрачаємо. Ми самі опускаємо залізну завісу між світом і собою. І чи багато ми чуємо зараз про свої перемоги в театральних конкурсах у світі?

Перейдімо до вищезгаданих документів, що зберігаються в Державному архіві Громадських об'єднань України (ДАГО України. – фонд 1, опис 32, справа 2451 «Записки, довідки, інформації відділів ЦК Компартії України, партійних і радянських органів, Ради Міністрів УРСР, Міністерства культури УРСР, інших відомств СРСР і УРСР, АН УРСР, творчих спілок і громадських організацій про відновлення і використання історико-культурних і археологічних пам'яток, розвиток української драматургії. Проведення міжнародного фестивалю «Золотий Дюк». Створення нових музеїв та інші питання літератури і мистецтва, кінематографії, діяльності установ культури». Почато: 6 січня 1988 р.; закінчено: 20 грудня 1988 р. На 212 арк.)

У кінці 1988 року відомий український поет і культурний діяч Борис Олійник написав листа про катастрофічний стан українського мистецтва загалом та українського театру зокрема.

Особливо болючим для письменника було мовне питання театрального репертуару і те, що за бортом театральних постановок опинилися твори українських письменників другої половини ХХ століття. Лист Б. Олійника набув широкого розголосу серед громадськості. Його позицію також підтримала прогресивна частина партійних діячів.

Порівнюючи лист Бориса Олійника й відповідні заходи з його приводу, бачимо, яких неправих втрат зазнала українська культура навіть за останні роки: як виживає зараз часопис «Український театр», у якому стані перебуває чудова газета «Культура і життя», що пододала всі лихоліття застійного періоду (т. зв. перебудови), перших літ утвердження самостійності України, і тепер на 19-му році української незалежності занепадає від нестачі коштів. Де фестивалі самодіяльних театрів? Де збірки драматичних творів сучасних письменників? Найвідоміший літературний український часопис сьогодні «Літературна Україна» відправляє своїх працівників у відпустки на ціле літо, тому що не має змоги платити зарплату. Де і могутня державна підтримка театральних колективів? Документ примушує замислитись і зробити свої висновки. І гірко, і прикро його читати¹.

Арк. 146. Фішка до документу
т. Орлик М. А., Олененко Ю. О.

Слід в короткі строки розробити робочий план реалізації питань, що підняті СП України. Потрібний об'єктивний аналіз становища. Доповісти ЦК.

Т. Кравчуку Л. М., Погореловій А. І. – Контроль. Після розробити план треба довести до громадськості.

Ю. Єльченко 19.11.88

P. S. На мій погляд в цій справі надто пасивну позицію займає Спілка театральних діячів (та й у СП споживацький тон) Ю.Є.

Арк. 148–155. Спілка письменників України Київська організація від 20 жовтня 1988 р. № док. 11

ПОЛІТБЮРО ЦК КОМПАРТІЇ УКРАЇНИ

Партійний комітет Київської організації Спілки письменників України заслухав звіт первинної парторганізації творчого об'єднання драматургів про її роботу в період гласності й поглиблення демократії. В обговоренні цього

питання з тривогою відзначалося, що в дійсності театрів республіки все ще не подолані негативні тенденції в ставленні до української драматургії, в численних випадках порушується мовний статус українських театрів, різко послабилися творчі контакти режисерів з драматургами республіки. Керівники театрів не виявляють належної ініціативи в пошуках молодих драматургів талантів і заохоченні їх до створення п'єс.

За таких обставин відчутно знизилася творча активність драматургів і майже припинився приплив нових авторів п'єс як з колективу професійних письменників, так і передусім з середовища обдарованої літературної молоді.

Особливе занепокоєння викликає те, що в м. Києві та в більшості областей ігноруються вимоги про дотримання мовного статусу в діяльності театрів, визначені в постанові ЦК Компартії України від 14 серпня 1987 р. «Про заходи щодо реалізації в республіці настанов XXVII з'їзду КПРС, січневого (1987 р.) пленуму ЦК КПРС у галузі національних відносин, посилення інтернаціонального й патріотичного виховання населення». Керівники деяких українських театрів (зокрема Запорізького ім. Щорса, Сумського ім. Щепкіна, Чернігівського ім. Шевченка, Донецького ім. Артема) уперто й послідовно, крок за кроком переводять творчу діяльність своїх колективів з української мови на російську. Аналогічні тенденції виявляються і в ряді інших театрів: від двох до п'яти вистав свого репертуару грають не українською мовою Дніпропетровський театр ім. Т. Шевченка, Херсонський музично-драматичний театр, Кіровоградський ім. М. Садовського, Івано-Франківський ім. І. Франка, Волинський ім. Т. Шевченка.

Ще відчутніше стосується це театрів юного глядача та лялькових театрів, у яких вистави українською мовою хоча подекуди й з'явилися, але все ж ще й тепер трапляються лише в поодиноких випадках. Навіть у stolичному Київському театрі опери та балету ім. Т. Г. Шевченка вистави українською мовою стали лише епізодичним явищем. А українських театрів музичної комедії не стало в республіці жодного. За даними Спілки театральних діячів на Україні лише десять драматичних та музично-драматичних театрів залишаються українськими одномовними.

Слід зазначити, що колегія Міністерства культури УРСР неодноразово порушувала на своїх засіданнях питання про виправлення зазначених мовних аномалій у діяльності театрів. Але засобів дійсного впливу на керівників театрів міністерство так і не знайшло, а обласні керівні інстанції очевидячки не заперечували проти порушення мовного статусу в театрах, можливо й заохочувати до цього. До того ж режисерів театрів не може не підштовхувати до таких тенденцій вже й сама система навчання й виховання режисерських кадрів на Україні: адже, наприклад, у Київському театральному інституті та Харківському інституті мистецтв переважна більшість учбових предметів викладається не українською мовою; в репертуарі дипломних вистав українська п'єса стала поодиноким фактом.

Не виправилося становище і з вкрай недостатньою питомою вагою творів українських драматургів у репертуарних планах та в діючому репертуарі театрів. У затверджених Міністерством культури УРСР планах підготовки нових вистав у театрах республіки на 1988 р. Львівський обласний музично-драматичний театр ім. Я. Галана і Херсонський музично-драматичний театр, а також юного глядача в Харкові, Одесі, Запоріжжі, Львові, Донецьку не передбачали жодної п'єси українських драматургів. А Волинський, Дніпропетровський, Донецький, Закарпатський, Черкаський, Чернівецький обласні музично-драматичні театри, а також театри юного глядача в Дніпропетровську і Києві включили до своїх репертуарних планів лише по одній п'єсі з скарбниці української драматургії.

Вже рік кілька провідних театрів республіки працюють в умовах театрального експерименту, тобто формують свій репертуар самостійно, без традиційного затвердження в керівних інстанціях. Однак, це не спонукало їх до організації на творчу співдружність з драматургами України. Так, Київський академічний український театр ім. І. Франка унікає роботи з своїми давніми авторами, і в 1988-му, і на 1989-й рік не запланував жодної п'єси сучасного українського драматурга. Оскільки намічається перехід усіх театрів на самостійне планування репертуару, можна передбачити розміри уникнення їх від української драматургії. Це передбачення ґрунтується на фактах відсутності співпраці театрів з цілим рядом творчо активних драма-

тургів, серед яких – М. Зарудний, О. Коломієць, О. Левада, О. Підсуха, І. Рачада, В. Дрозд, Ю. Бедзик, Л. Синельников, В. Сичевський, В. Фольварочний, р. Отколенко, В. Нестайко, р. Феденьов, В. Лігостов, р. Полонський та інші. Створилось становище, коли мало який театр може сповістити про свою співпрацю з тим чи іншим драматургом України. Тим то на засіданні колегії Мінкультури УРСР було визнано «фактичне відлучення від українського театру української драматургії» (звіт у газеті «Культура і життя» від 7 серпня 1988 р.).

Характерно, що тепер, коли в республіці збільшується кількість театрів різного профілю й підпорядкування, коли створено майже повсюди малі сцени при державних театрах, ще більш звужується кількість українських п'єс або вони й зовсім відсутні в новостворених молодіжних колективах. Так, на афішах таких колективів м. Києва на українську п'єсу не натрапиш. А приклад їм подають і академічний театр ім. Лесі Українки, і театр драми і комедії, і театр на Подолі, і театр поезії.

В чому ж причина цієї фактичної денационалізації українського театрального мистецтва, що, як відомо, завжди здобувало свої кращі успіхи передусім на українській національній драматургії? Учасники обговорення на засіданні парткому Київської організації СПУ були одностайні в тім, що причина тут у свідомому, але завуальованому під маркою високої вимогливості, нехтуванні українською драматургією, так само як має місце в республіці й щодо сфери уживання української мови, щодо поцінування національної культури й історії. Повоєнне покоління театральної режисури й керівних кадрів культури втратило і набутий досвід, і традиції, які заклали корифеї українського радянського театру Г. Юра, Л. Курбас, М. Крушельницький, В. Василько, В. Магар та інші режисери, підпало під вплив сучасних проявів «розважальності» «маскультури» й тяжіє до постановок п'єс дрібної тематики, модного сценічного штукарства в угоду невибагливих смаків глядача. До того ж в останні роки явно знизився ідеологічний і професійний рівень театральної режисури.

Звідси намагання відкинути справді ідейно-мистецьки вартісні твори української драматургії, як класичної, так і сучасної, витлумачити їх як «спрощені, примітивні, архаїчні, хуторянські» і т. п. І робиться це голосливо, категорично,

без читання п'єс в колективах, без зустрічей з драматургами, без врахування прагнень серйозного сучасного глядача. Між тим, досить послатись тільки на потенціальні можливості представників і старшого покоління драматургів (О. Левада, М. Зарудний, О. Коломієць, О. Підсуха, В. Канівець, Л. Селютіна, Ю. Бедзик), середнього за віком (Ю. Щербак, І. Драч, В. Дрозд, В. Врублевська, В. Нестайко, В. Фольварочний, Л. Хоролець, Л. Никоненко), і молодшого покоління (Я. Стельмах, К. Крим, В. Бойко, Я. Верещак, А. Вербець, В. Босович), і на майстрів прози та поезії, які мають хист до драматургічної творчості (Ю. Збанацький, П. Загребельний, Ю. Мушкетик, Р. Полонський, І. Рядченко, К. Кудієвський), – щоб уявити й нові вагомні художницькі результати за умови зацікавленості ними з боку режисури і керівників театральних фронтів республіки.

Про те, що українська драматургія і в період застою відзначалась не тільки утверджувальним пафосом, але й висувала назрілі проблеми суспільного життя, свідчать зокрема такі сміливі тоді й водночас актуальні сьогодні п'єси, як «Потомки запорожців» О. Довженка, «Крила» О. Корнійчука, «Не називаючи прізвищ» В. Минка, «Остання зустріч» О. Левади, «Коли мертві оживають» І. Рачади, «Кум королю» М. Стельмаха, «Маестро, туш!» М. Зарудного, «Прошу слова сьогодні» О. Коломієця, «Хто за? Хто проти?» П. Загребельного, «Ясонівські молодці» О. Підсухи та інші, що в період застою підпадали під бюрократично-чиновницькі заборони. Однак, театри й до цих п'єс не звертаються.

Ще гостріше відчувається нехтування ряду театрів творами нашої драматургічної спадщини. В багатьох областях України зросли вже цілі покоління глядачів, які так і не бачили на сцені своїх театрів творів великих українських письменників Лесі Українки та Івана Франка, корифея української класичної драматургії Івана Тобілевича, п'єс видатних українських письменників Панаса Мирного, І. Нечуя-Левицького, Михайла Старицького, Марка Кропивницького, Г. Хоткевича, Степана Васильченка... Про невагу, байдужість театрів до української класики неодноразово писала республіканська партійна преса.

Партійний комітет Київської організації СПУ вважає, що назріла невідкладна потреба здійснити докорінний поворот українських драма-

тичних та музичних театрів до національної літературної та музичної драматургії, до утвердження українського статусу в діяльності українських театрів республіки. Вдумливе здійснення цих завдань на основі нетлінних ленінських принципів у галузі національних відносин та національно-культурного будівництва не тільки зумовить піднесення наших театрів і драматургії до нових і нових ідейно-творчих висот, а й всебічно сприятиме дальшому утвердженню дружби й братерства радянських народів та їхніх культур, ще більше посилить могутнє «чуття єдиної родини», яка так глибоко вкоренилася і так яскраво розцвіло в свідомості української соціалістичної нації. Партійний комітет ухвалив звернення до Політбюро ЦК Компартії України з такими пропозиціями:

1. Просити Політбюро дати вказівку відповідним партійним органам і державним відомствам про перевірку й активізацію неухильного здійснення постанови ЦК Компартії України від 14 серпня 1987 р. «Про заходи щодо реалізації в республіці настанов XXVII з'їзду КПРС, січневого (1987 р.) пленуму ЦК КПРС у галузі національних відносин, посилення інтернаціонального й патріотичного виховання населення». Зажадати від театрів, Мінкультури УРСР повної об'єктивної інформації про діючий репертуар і практичний мовний статус колективів та намічені заходи в цьому напрямку.

2. Просити Політбюро скликати республіканську нараду з участю секретарів обкомів партії по ідеології та заступників голів облвиконкомів по культурі, директорів і головних режисерів театрів, драматургів і критиків-театрознавців. На нараді обговорити питання про виконання зазначеної постанови ЦК Компартії України від 14 серпня 1987 р. та розробити додаткові заходи по виконанню резолюції XIX Всесоюзної конференції КПРС «Про міжнаціональні відносини». Підготовку наради доручити Міністерству культури УРСР, Спілці театральних діячів і Спілці письменників України під контролем ідеологічного відділу ЦК КП України.

3. Дати вказівку засобам масової інформації глибоко, компетентно висвітлювати творче життя театрів, проблеми розвитку й здобутки української драматургії, активніше протидіяти проявам негативних тенденцій в роботі тих чи інших театральних колективів і керівних органів культури.

4. Перетворити журнал «Український театр» у спільний орган СПУ, СТДУ та Міністерства культури УРСР (за статусом московського союзного журналу «Театр»), збільшити його обсяг і періодичність.

Доручити Держкомвидаву УРСР забезпечити регулярний випуск драматургічної літератури відповідними тиражами видавництвами «Молодь», «Вища школа», «Радянська школа», «Веселка», «Мистецтво».

Секретар партійного комітету
Київської організації СПУ Борис ОЛІЙНИК
Підпис

*Арк. 156. Фішка
тт. Кравчуку Л. М., Погореловой А. І.
Слід періодично контролювати хід реалізації «Робочого плану» Ю. Сльченко 31.12.88*

*Арк. 157.
ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ КОМПАРТІЇ УКРАЇНИ
товаришу Сльченку Ю. Н.*

Про врегулювання мовного статусу театрів республіки, сценічне втілення творів української драматургії.

На № 1759 / 239 від 20.XI. 1988 р.

За Вашим дорученням розглянуто листа секретаря партійного комітету Київської організації Спілки письменників України т. Олійника Б. І. з даної проблеми, проаналізовано стан і заходи, що вживаються по її вирішенню.

На виконання рішень XXVII з'їзду КПРС, XIX Всесоюзної конференції КПРС щодо вдосконалення національних відносин, посилення інтернаціонального і патріотичного виховання населення, постанови ЦК Компартії України від 14 серпня 1987 р. з цих питань органи культури проводять відповідну роботу з усього кола поставлених перед ними завдань і в тому числі по врегулюванню мовного статусу театрів, забезпеченню втілення на їх сцені творів української драматургії.

Як свідчить аналіз, в 70-і та на початку 80-их років значна частина українських театральних колективів самовільно почала включати до діючого репертуару вистави російською мовою. Так, із 28 драматичних і музично-драматичних театрів показ таких вистав здійснювали 18.

В окремих театрах питома вага спектаклів російською мовою становила 60–80 процентів (Донецький імені Артема, Сумський імені М. Щорса). Майже повністю російськомовними стали Київський театр оперети та Харківський театр музичної комедії. Перейшли на російську мову театри юного глядача (крім Львівського). Не мали у своєму складі українських груп 16 із 27 театрів ляльок.

Завдяки заходам, вжитим Міністерством культури УРСР, 7 із 18 драматичних, музично-драматичних театрів, які виступали російською мовою, уже відновили показ вистав українською мовою, а решта ведуть підготовку до цього. В 11 театрах ляльок створено українські групи. Здійснили постановки ряду нових спектаклів українською мовою київські театри оперети і юного глядача. Повністю мовлення мовного статусу театрів передбачено завершити до 1 вересня 1989 року.

Вивчення сценічної реалізації творів української драматургії показало, що число постановок п'єс сучасних українських драматургів в театрах республіки в 1982–1986 рр. залишилося стабільним і становило близько однієї четвертої частини. В 1987–1988 рр. намітилось їх зменшення. Зараз такі вистави становлять лише 20 процентів від загального числа.

З метою подолання цієї небажаної тенденції Міністерством культури УРСР виділено спеціальні кошти для фінансування постановок нових творів драматургів республіки, встановлено прямі для режисерів-постановників сучасних українських п'єс, проводяться огляди таких вистав. Починаючи з 1989 року, буде збільшено авторський гонорар за творами літератури і мистецтва.

Для забезпечення утвердження мовного статусу театрів республіки, піднесення рівня української сценічної культури розроблено і подається робочий план проведення відповідних заходів з даного питання.

Підпис

М. ОРЛИК

Підпис

Ю. ОЛЕНЕНКО

Дописано від руки Дмитром Остапенком

Основні положення робочого плану щодо поновлення мовного статусу театрів республіки, піднесення рівня української сценічної культури викладені у інтерв'ю міністра культури УРСР т. Олененка Ю. О., опублікованому

в газеті «Культура і життя» 12 лютого 1989 (№ 7 «Спільно діяти і творити») 13.02.89

Арк. 159. Робочий план заходів щодо поновлення мовного статусу театрів республіки, піднесення рівня української сценічної культури

1. Розглянути на колегії Міністерства культури УРСР питання:

– про репертуарне спрямування театрів республіки, план державних замовлень на вистави за творами сучасних українських авторів, вітчизняної класики; грудень 1988 р.;

– про діючий репертуар театрів республіки; березень 1989 р.;

– про роботу по додержанню мовного статусу театрів республіки; вересень 1989 р.

2. Міністерству культури УРСР разом з Спілкою театральних діячів України провести:

– республіканський фестиваль-огляд вистав за новими творами української радянської драматургії; січень-грудень 1989 р.;

– огляд вистав, присвячених 176-річчю від дня народження Т. Г. Шевченка; лютий-квітень 1989 р.;

– республіканський огляд роботи театрів-студій, що працюють на умовах колективного підряду та Всесоюзний фестиваль кращих вистав цих театрів; лютий-червень 1989 р.

3. Міністерству культури УРСР разом із обл / міськвиконкомом здійснити заходи по зміцненню матеріально-технічної бази театрів, забезпеченню українських колективів апаратурою для синхронного перекладу; 1989–1990.

4. Міністерству культури УРСР і Спілці театральних діячів України розглянути з директорами театрів питання репертуарного спрямування, вдосконалення системи естетичного виховання, дотримання мовного статусу в мистецьких колах; грудень 1988 р. – лютий 1989 р.

5. Главку мистецтв Міністерства культури УРСР розглянути повідомлення обласних управлінь культури, керівників Донецького театру ім. Артема, Чернігівського театру ім. Т. Г. Шевченка, Одеського театру опери та балету, київських театрів опери та юного глядача, Сумського театру ім. М. Щепкіна про роботу по додержанню статусу; січень, березень 1989 р.

6. Главку кадрів, учбових закладів і зарубіжних зв'язків Міністерства культури УРСР заслухати питання:

– про вдосконалення системи патріотичного та інтернаціонального виховання студентів та учнів учбових закладів культури та мистецтва, мовний статус цих закладів; травень 1989 р.;

– про пропаганду досягнень українського театрального мистецтва в зарубіжних країнах, активізацію обміну між театральними колективами країн соціалістичної співдружності; вересень 1989 р.

7. Міністерству культури УРСР разом з Спілкою письменників України і Спілкою театральних діячів України вивчити питання й вжити заходів до збільшення питомої ваги української драматургії в діючому репертуарі театрів ляльок, підготовки відповідних кадрів для дитячих театрів, створення українських груп у всіх театрах ляльок республіки; 1 півріччя 1989 р.

8. Міністерству культури УРСР забезпечити збільшення кількості перекладів на українську мову кращих творів драматургії братніх союзних республік, передбачивши на це додаткові асигнування 1989 р.

9. Міністерству культури УРСР здійснити державні замовлення на створення п'єс та вистав на соціально вагомому, актуальній тематиці; 1 квартал 1989 р.

Арк. 161

10. Міністерству культури УРСР:

– разом з Спілкою письменників України, Держкомвидавом УРСР організувати, починаючи з 1989 року, видання щорічника кращих п'єс українських авторів у видавництві «Радянський письменник»; 1989 р.;

– підготувати разом із Держкомвидавом УРСР, Спілкою театральних діячів України, Спілкою письменників України пропозиції щодо збільшення обсягу і періодичності журналу «Український театр», перетворення його у спільний орган Міністерства культури УРСР, Спілки театральних діячів України та Спілки письменників України; лютий 1989 р.

11. Передбачити у планах роботи на 1989 рік проведення республіканської наради з питань розвитку культури з запрошенням секретарів обкомів партії і заступників голів облвиконкомів; 1 півріччя 1989 р.

Документ підписали: Олененко, СП України – Сердюк, СТД України В. П. Оліфіренко, Трибушний.

Арк. 182. СПРАВКА

О рассмотрении письма № 1759 от 29.10.1988 г.

Письмо секретаря партийного комитета Киевской организации Союза писателей Украины т. Олейника Б. И. о состоянии действующего репертуара театров республики, их языковом статусе рассмотрено.

Вопросы, изложенные в письме т. Олейника Б. И., рассмотрены коллегией Министерства культуры УРСР, на расширенном заседании художественного совета по театральному искусству с участием драматургов, режиссеров, критиков, обсуждены на республиканском совещании директоров театров.

Министерством культуры УРСР, Союзом театральных деятелей Союзом писателей Украины намечены совместные меры по улучшению работы с современными украинскими драматургами, пропаганде украинской классики. Поставлена задача до сентября 1989 года привести репертуар театров в соответствие с их языковым статусом, обращено внимание руководителей театров на необходимость пополнения репертуара произведениями украинской классики, современных авторов. Начиная с 1989 года Союз писателей Украины предполагает в издательстве «Радянський письменник» ежегодно выпускать сборник пьес современных украинских авторов. Репертуарно-редакционной коллегией по драматургии и музыке Министерства культуры УССР расширен перевод пьес на украинский язык, принимаются меры по улучшению пропаганды творчества украинских драматургов в братских союзных республиках.

Министерство культуры УССР (Трибушний А. Д.), Союз театральных деятелей Украины (т. Данченко С. В.), Союз писателей Украины (т. Канивець В. В.), рекомендовано совместно с Госкомиздатом УССР (т. Дьяченко Ю. П.) изучить возможность увеличения объема и периодичности журнала «Украинский театр» для рассмотрения этого вопроса в установленном порядке.

О рассмотрении письма автору дан ответ.

Зав. идеологическом отделом ЦК Компартии Украины

Підпис

Л. Кравчук
21 ноября 1988 года

Арк. 163–164. Довідка

Про хід реалізації робочого плану заходів щодо поновлення мовного статусу театрів республіки, піднесення рівня української сценічної культури

Як повідомив заступник міністра культури УРСР т. Трибушний О. Д. на виконання робочого плану заходів щодо поновлення мовного статусу театрів республіки, піднесення рівня української сценічної культури театрів республіки, піднесення рівня української сценічної культури на колегії Міністерства культури УРСР розглянуті питання «Про репертуарне спрямування театрів республіки, план держзамовлень на виставу» (грудень 1988 р., листопад 1989 р.), «Про діючий репертуар театрів республіки» (березень 1989 р.), «Про роботу по додержанню мовного статусу театрів республіки» (вересень 1989 р.). Прийнято постанову колегії Мінкультури УРСР «Про поліпшення умов роботи Київського обласного музично-драматичного театру ім. П. Саксаганського та Ніжинського драматичного театру ім. М. Коцюбинського». Міністерством культури УРСР спільно із Спілкою театральных діячів України у 1988–89 рр. проведена паспортизація театрів, проаналізовано стан їх матеріально-технічної бази, підготовлено технічне замовлення на виготовлення апаратури для синхронного перекладу. Успішно пройшов огляд вистав, присвячених 175-річчю від дня народження Т. Г. Шевченка, у грудні 1989 року завершується фестиваль-огляд вистав за новими творами української радянської драматургії. Огляд роботи театрів-студій за пропозицією СТД України перенесено на 1990 рік.

На засіданнях главків мистецтв та кадрів, учбових закладів і зарубіжних зв'язків Міністерства культури УРСР розглянуті питання про роботу по додержанню мовного статусу в Запорізькому обласному музично-драматичному театрі ім. М. Щорса, Чернігівському обласному музично-драматичному театрі ім. Т. Шевченка, Сумському театрі драми і музичної комедії ім. М. Щепкіна, по вдосконаленню системи патріотичного та інтернаціонального виховання студентів в мистецьких вузах, по пропаганді досягнень українського театрального мистецтва в зарубіжних країнах. В 1989 році проведено огляди болгарського і польського драматичного мистецтва, а також перший міжнародний фес-

тиваль театрального мистецтва «Інтертеатр» в м. Ужгороді.

Репертуарно-редакційною колегією по драматургії Міністерства культури УРСР здійснено 18 держзамовлень на вистави за творами сучасної української драматургії, національної класики, збільшено кількість перекладів п'єс з інших мов, передбачено на це додаткові асигнування. За станом на грудень 1989 року із 29 українських музично-драматичних театрів тільки 3 не поновили мовний статус. Міністерством культури УРСР, Спілкою театральних діячів України та Спілкою письменників України з 1990 року заплановано щорічне видання збірників кращих п'єс року.

Міністерством культури УРСР, спілкою театральних діячів України внесені пропозиції до

Ради Міністрів УРСР щодо поліпшення діяльності журналу «Український театр».

В секторі культури ідеологічного відділу ЦК Компартії України 5 травня 1989 року проведена нарада з питань удосконалення мовного статусу театрів у відповідності до вимог постанови ЦК Компартії України з питань інтернаціонального і патріотичного виховання трудящих.

Консультант ідеологічного відділу ЦК Компартії України

Підпис

Д. Остапенко
15 грудня 1989 року

¹ Мову наведених нижче документів збережено.

В статье подается комментарий к докладным запискам Бориса Олейника в Центральный Комитет Коммунистической партии Украины 1988 года. В этих записках речь идет о состоянии театрального искусства и драматургии.

Ключевые слова: драматургия, театральное искусство.